

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Prolegomenon V. De querelis adversus Ethicen severiorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

CAPUT VII.

Decretum Alexandri VIII. de 24. Augusti
1690. adversus propositiones duas nimis laxas.

44 **E**st tenoris sequentis : „ SS. D. N. Alexan-
„ der Papa VIII. non sine magno animi sui
„ mœrore audivit duas theses, seu propositiones,
„ unam denuò, & in majorem animarum fide-
„ lium perniciem suscitari; alteram de novo
„ erumpere. Et cum sui Pastoralis officii munus
„ sit, oves sibi creditas à noxiis pascuis averte-
„ re, & ad salutaria semper dirigere, dictarum
„ thesium, seu propositionum examen pluribus
„ in S. Theologia Magistris, & deinde Eminen-
„ tissimis & Reverendissimis DD. Cardinalibus,
„ còntra hæreticam pravitatem Generalibus In-
„ quisitoribus, sedulo commisit, qui pluries &
„ maturè discussis infrascriptis thesibus, seu pro-
„ positionibus, super unaquaque ipsarum sua suf-
„ fragia Sanctitati Suae sigillatim exposuerunt.
„ 1^a. Bonitas objectiva consistit in conve-
„ nientia objecti cum natura rationali. Formalis
„ verò in conformitate actus cum regula mor-
„ rum. Ad hoc sufficit ut actus moralis tendat
„ in finem ultimum interpretativè. Hunc homo
„ non tenetur amare, neque in principio, ne-
„ que in decursu vitæ suæ moralis.

2^a. Peccatum philosophicum, seu mo-
„ rale, est actus humanus disconveniens na-
„ turæ rationali, & rectæ rationi. Theologicum
„ verò & mortale, est transgressio libera divinæ
„ legis. Philosophicum, quantumvis grave in
„ illo qui Deum vel ignorat, vel de Deo actu
„ non cogitat, est grave peccatum, sed non est
„ offensa Dei, neque peccatum mortale, dis-
„ solvens amicitiam Dei, neque æternâ penâ
„ dignum.

Quibus peractis, Sanctissimus, omnibus
„ plenè & maturè consideratis, primam thesim
„ seu propositionem declaravit hæreticam, & ut
„ talem damnandam, & prohibendam esse, si-
„ cuti damnat & prohibet, sub censuris & pœ-
„ nis còntra hæreticos. in jure expressis. Se-
„ cundam thesim seu propositionem declaravit
„ scandalosam, temerariam, piarum aurium
„ offensivam & erroneam, & uti talem damnan-
„ dam & prohibendam esse, sicuti damnat &
„ prohibet: ita ut quicumque illam docuerit,
„ defenderit, ediderit, aut de ea disputaverit
„ publicè, seu privatim tractaverit, nisi forsan
„ impugnando, incidat in excommunicationem,
„ à qua non possit (præterquam in articulo mor-
„ tis) ab alio, quacumque etiam dignitate ful-
„ gente, nisi à pro tempore Romano Pontifice
„ absolvi, &c.

PROLEGOMENON QUINTUM.

De querelis adversus Ethicem severiorem.

CAPUT PRIMUM.

Querela sub Pio V. Innocentio XI. & Alexandro VIII.

1 **S**eculo decimo sexto querela graves Pio
„ V. delatae sunt, adversus varias pro-
„ positiones, vulgò Bajanas, quas ipse
„ per Bullam, Prolegomeno sequenti exhiben-
„ dam, condemnavit.
2 Anno verò 1679. (sæculi decimi septimi)
„ ut primùm Româ discesserant, Deputati Lovan-
„ nenses, P. Porterus (Minorita Hibernus)
„ Innocentio XI. examinandas obtulit 104. pro-
„ positiones doctrinæ per Belgium (ut aiebat)
„ manantis è schola Lovanienf. Qua in re fide-
„ lis delator non fuit, utpote libris publicis ma-
„ nifestè convictus, earum nonnullas designatis à
„ se Scriptoribus per imposturam attribuisse.
3 Quidquid sit, Innocentio XI. displicuit, Lo-
„ vanienses, vix Româ egressos, taxari, cum
„ toto biennio, & quatuor mensibus, quibus
„ steterant ad tribunal ipsius, accusare eos nemo
„ ausus fuisset; cum tamen tempus jam oppor-
„ tunum tunc fuisset accusandi ipsos coram le-
„ gitimo Judice, si quis adversus ipsos quere-
„ lam habuisset. Quia tamen Porterus Hispani-
„ ci Legati munitus erat autoritate, Innocen-

tius XI. propositiones illas 104. examinandas
„ dedit Theologis, qui ex iis 32. (cæteris ne-
„ glectis) maturius examinandas selegerunt. Quo-
„ rum, & Cardinalium (Generalium Inquisito-
„ rum) auditis suffragiis, Innocentius XI. super
„ iisdem consuluit tum Theologos doctissimos,
„ tum sapientissimum Cardinalem Grimaldi. A
„ quo quia (uti Romanæ nuntiaverunt Litteræ)
„ responsum accepit, propositionum illarum cen-
„ suram, ob terminorum æquivocationem, am-
„ biguitatemque partium utilitatis Ecclesiæ allatu-
„ ram; multum verò turbarum, dissensionum
„ & inconvenientiùm, censuram Pontifex no-
„luit promulgare, nec autorizare. Ne eâ plu-
„ res abuterentur (uti reverà jam abutuntur)
„ ad evertendas præcipuas Moralis Christianæ
„ regulas, à SS. Patribus unanimi consensu tra-
„ ditas. Verùm Successori ipsius Alexandro VIII.
„ (qui in censuram propensus fuerat tempore
„ Innocentii XI.) visum est, eam promulgare.
„ Et idèò cum omni veneratione suscipiendum
„ est Decretum ipsius, pro quo, ut iisdem Lit-
„ teris nuntiatum fuit, verus examen (sub In-

- nocentio XI.) ad hoc ipsi sufficit, nec novum seu distinctum instituit. Una tamen propositio (ex illis 32.) nescio quo fato censuram evasit; hæc nempe: *Spes charitate desunta, virtutis Theologica rationem amittit.*
4. Die itaque 7. Decembris anni 1690, promulgatum est Decretum, quo damnantur propositiones sequentes.
1. In statu naturæ lapsæ, ad peccatum mortale & demeritum sufficit illa libertas, quæ voluntarium & liberum fuit in causâ, peccato originali, & voluntate Adami peccantis.
  2. Tamen si detur ignorantia invincibilis juris naturæ, hæc in statu naturæ lapsæ operantem ex ipsâ non excusat à peccato formali.
  3. Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam.
  4. Dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis electis, sed pro omnibus, & solis fidelibus.
  5. Pagani, Judæi, Hæretici, alique hujus generis nullum omnino accipiunt à Jesu Christo influxum; adeoque hinc rectè inferes in illis esse voluntatem nudam & inermem, sine omni gratia sufficienti.
  6. Gratia sufficiens, statui nostro non tam utilis, quam perniciosa est, sic ut proinde merito possimus petere: A gratia sufficienti libera nos Domine.
  7. Omnis humana actio deliberata, est Dei dilectio, vel mundi: si Dei, charitas Patris est: si mundi, concupiscentia carnis; hoc est, mala est.
  8. Necessè est infidelem in omni opere peccare.
  9. Reverà peccat qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem & disconvenientiam cum natura, sine ullo ad Deum offensum respectu.
  10. Intentio quæ quis detestatur malum, & prosequitur bonum, merè ut cælestem obtineat gloriam, non est recta, nec Deo placens.
  11. Omne quod non est ex fide Christiana supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est.
  12. Quando in magnis peccatoribus deficit omnis amor, deficit etiam fides, & etiam si videantur credere, non est fides divina, sed humana.
  13. Quisquis etiam æternæ mercedis intuitu Deo famulatur, charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur.
  14. Timor gehennæ non est supernaturalis.
  15. Attritio, quæ ex gehennæ & pœnarum metu concipitur, sine dilectione benevolentia Dei propter se, non est bonus motus, nec supernaturalis.
  16. Ordinem præmittendi satisfactionem absolutioni induxit non politia aut institutio Ecclesiæ, sed ipsa Christi lex & præscriptio, naturâ rei idipsum quodammodo dictante.
  17. Per illam praxim mox absolvendi, ordo pœnitentiæ est inversus.

18. Consuetudo moderna quoad administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiam si eam plurimorum hominum sustentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Ecclesiâ non habetur pro usu, sed abusu.

19. Homo debet agere totâ vitâ pœnitentiam pro peccato originali.
  20. Confessiones apud Religiosos factæ, pleræque vel sacrilegæ sunt, vel invalidæ.
  21. Parochianus potest suspicari de Mendicantibus, qui eleemosynis communibus vivunt, de imponenda nimis levi & incongrua pœnitentia, seu satisfactione, ob quæstum, seu lucrum subsidii temporalis.
  22. Sacrilegi sunt judicandi, qui jus ad Communionem percipiendam prætendunt, antequam condignam de delictis suis pœnitentiam egerint.
  23. Similiter accendi sunt à S. Communionem, quibus nondum inest amor Dei purissimus, & omnis mixtionis expertus.
  24. Oblatio in templo, quæ fiebat à B. V. M. in die Purificationis suæ per duos pullos columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccatis, sufficienter testatur quod indiguerit purificatione, quod Filius qui offerebatur, etiam maculâ Matris maculatus esset, secundum verba legis.
  25. Dei Patris simulachrum nefas est Christiano in templo collocare.
  26. Laus quæ defertur Mariæ, ut Mariæ, vana est.
  27. Valuit aliquando baptismus sub hac forma collatus, *In nomine Patris, &c.* prætermisissis illis, *ego te baptizo.*
  28. Valet baptismus collatus à Ministro, qui omnem ritum externum formamque baptizandi observat, intus verò in corde suo apud se resolvit: *Non intendo quod facit Ecclesiâ.*
  29. Futulis & toties convulsa est assertio de Pontificis Romani supra Concilium Oecumenicum auctoritate, atque in fidei quæstionibus decernendis infallibilitate.
  30. Ubi quis invenerit doctrinam in Augustino clarè fundatam, illam absolutè potest tenere, non respiciendo ad ullam Pontificis Bullam.
  31. Bulla Urbani VIII. *in eminenti*, est subreptitia.
- Quibus maturè consideratis, idem Sanctissimus statuit & decrevit 31. supradictas propositiones, tamquam temerarias, scandalosas, malè sonantes, injurias, hæresi proximas, hæresim sapientes, erroneas, schismaticas, & hæreticas respectivè esse damnandas & prohibendas, sicut eas damnat & prohibet, &c.

CAPUT II.

Alia querela sub Innocentio XII.

Anno 1692. ad Congregationem S. Officii magno numero delatæ sunt propositiones per Belgium (ut præ se fert libri titulus) dis-

seminata. Quatuor alia idem delatae sunt, ut ex iis apparet, aliquam revera esse in Belgio Janenistarum sectam, qui quinque famosas propositiones, ab Innocentio X. & Alexandro VII. damnatas, seu earum aliquas, vel aliquam tuerentur: Janenismum proinde phantasma, seu sectam phantasticam & imaginariam non esse. Alia in materia mortum, ob nimium (uti Delatoribus videbatur) rigorem, delatae sunt, ut ex iis saltem apparet, aliquam esse Rigoristarum sectam.

6 Verum in primo probando Delatores defecerunt. Tamen enim ipsorum ad S. Sedem Legatum P. Magistrum Desirant saepius coram eadem S. Sede provocaverit Doctor Hennebellus, Academiae Lovaniensis Deputatus, ut vel unum è toto Belgio proferret, de Janenismo legitime suspectum; frustra provocavit. Neque enim, post tot provocaciones, vel unum Desirantius proferre potuit.

7 In primo ipse scripto 25. Januarii 1692. Suae Sanctitati oblato, asseruerat tam multos libros in Belgio produsse, atque ab Archiepiscopo Mechlinensi, caeterisque Belgii Episcopis observatas esse tam multas circumstantias, ut iam notorium esset, in Diocesis istis grassari de Haeresi Janeniana suspectos.

8 Verum sub initium Martii reposuit Hennebellus: Noverunt qui P. Desirant hinc ablegarunt, quidquid de Janenismo in Belgio grassatione iactabant, ab iis quos accusabant negari, imò ut fabulam & merum commentum palam rejici. Quis igitur ab iis, ad Apostolicam Sedem per Legatam accedentibus, non expectaret validas & authenticas probationes, quibus, qua intendebant confirmarent, & id quod dicebatur refellerent? Quis non speraret acta & instrumenta allatum iri, unde saltem de corpore delicti, ut aiunt, constaret? Certè nihil eis facilius erat, Ecclesiastica & saeculari potestate munitis, quam reos, si qui essent, indagare, invenire, & servato juris ordine convincere. Ad id satis erat, ex tot viris, quos modo ut suspectos duntaxat, modo ut errores suos palam docentes inducunt, aliquos saltem citare, eosque juridicè de doctrina sua, de fide, de quinque propositionibus interrogare, testes eis coram obijcere, demique ea peragere, quibus inquisitiones legitime instrui, & promoveri solent. Quis autem sibi persuadeat, in ampla regione, apud Belgas, hoc est, homines ingenuos & minime fucatos, sectam, & eam quidem numerosam, ita per annos quadraginta latuisse, ut ex tot suspectis nullus, vel in disseminando errore deprehensus, nullus stimulante sceleris conscientia sponte confessus, nullus non modo convictus, sed ne quidem legitime accusatus unquam fuerit?

Nihil horum omnium profert P. Desirant: pro actis & probationibus, pro rationibus & argumentis, verborum ambages substituit, multas circumstantias commemorat, ob quas iam notorium esse in Belgio grassari de Janenismo suspectos. Quid verò circumstantiarum illarum nomine intelligat, in quibus, ubi & quando fue-

rint observata; quinam illi suspecti, an Clerici, an saeculares, cuius Ordinis, aut Instituti, quodnam illis nomen, nusquam explicat. Et nihilominus, etiam Romae, apud Apostolicam Sedem, & Pontificem optimam, ac iustitia amantissimum, confidit se probare posse hanc accusandi rationem, quam olim à Romanis adhuc Gentilibus, non accusationis, sed maledictionis loco habitam legitimus, his verbis: "Accusatio crimen desiderat; rem, ut definiat; hominem, ut notet; Argumento probet, Teste confirmet." Maledictio verò nihil habet propositi, praeter contumeliam. "Enimvero, Beatissime Pater, in Belgio multos esse adversarios de Janenismo suspectos, non inficior; ut legitime suspectos esse pernego."

Hac responsione, velut fulmine ictus Desirantius, actis & instrumentis ad eam refellendam destitutus, octodecim articulos excogitavit, de iisque Hennebellum, & alios Belgas accusavit.

Sed iis articulos septemdecim opposuit Hennebellus, quibus genuinam suam, Theologorumque Belgii, accusationibus octodecim directè oppositam doctrinam, tam aperte professus est, ut post tam ingenuam professionem, ab accusatis Belgii Theologis subscriptam, obmutuerit Desirantius, & in hanc usque diem obmutescat. Et idem sub finem Septembris 1693. Sanctissimo Domino supplicavit Hennebellus, ut idem P. Desirant, alique ejus adherentes, ab ejusmodi accusationibus deinceps sibi temperare, autoritate Suae Sanctitatis cogenterentur: quandoquidem P. Desirant, licet toties à sex mensibus provocatus, ut vel unum proferret in Belgio Theologum, qui objectos ab eo articulos sustineret, vel qui declarationem, quam ejusmodi articulis Orator opposuit, subscribere recusaret, nullum hactenus protulisset, vel etiamnum proferre valeret, rati se silentio condemnans, Theologorumque, quos vocaverat, innocentiam confirmans.

Potuisse, tamquam Janenista, vel de Janenismo suspectus condemnari Hennebellus, qui sic loquebatur, vel ii pro quibus loquebatur, accusatore obmutescente? An non absolventi erant, qui accusabantur, dum nihil probabat, qui accusabat? Ita sanè: non mirum proinde, quod ab eo tempore accusatos Belgii Theologos non solum absolvent Innocentius XII. sed & in Brevi suo ad Episcopos Belgii de 6. Februarii 1694. ipsis injunxerit, ne ulla ratione quemquam vagà ista accusatione & invidioso nomine Janenismi traduci aut nuncupari sinerent, nisi prius suspectum esse legitime constaret, aliquam ex propositionibus (ab Innocentio X. damnatis) docuisse, aut tenuisse; nec quemquam sub hoc praetextu repelli ab officiis, munitis, beneficiis, gradibus, ac concionibus habendis, vel alià quacumque functione Ecclesiastica permitterent, nisi servato juris ordine, eam poenam, quae viris alioquin Catholicis gravissima est, commoverisse probatum fuerit. Et in Brevi altero ad eosdem de 24. Novembris 1696. de ill-

dem Theologis, non ut Janfenistis, sed ut *prærensif Janfenistis* semel iterumque locutus fuerit.

12. In altera etiam parte, earum scilicet propositionum Moralium quas detulerant, velut nimium rigorem præ se ferentes, meliorem fortunam experti non sunt Delatores: siquidem, hac etiam in parte, in probando adeo defecerunt, ut præcipuæ, quas detulerant, circa administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, post districtum examen, à censura transierint immunes; ideòque per eundem Delegatum suum Desirantium, reliquarum examen quaesitis prætextibus, cavillationibusque, remorati fuerint, revocaverintque Desirantium suum, qui oblato supplici libello, nomine Episcopo-

rum Belgii, postulavit, & obtinuit suspensionem examinis ipsarum, usque dum in Belgium reversus, novam ibi probationum necessarium perquisitionem fecisset, pro qua perquisitione licet duo dumtaxat menses ipsi fuerint concessi, de transmittendis promissis probationibus non solum non cogitavit, elapsis duobus illis mensibus, sed nec elapsis quatuor à reditu annis.

Illudque mirabile, simul & memorabile ea 13 in causa accidit, quòd delatarum propositionum Moralium examen, seu examinis prosecutionem impedierint, qui eas accusaverunt; promoverint verò, multisque oblati libellis utserint, qui accusati fuerunt. Isti utique de causa: suæ bonitate confisi, illi diffisi.

PROLEGOMENON SEXTUM

De propositionibus vulgò Bajatis.

CAPUT PRIMUM.

Bulla Pii V. adversus propositiones vulgò Bajanæ, ex Registro ipsius à Gregorio XIII. producta; atque authentica declarata, ab Urbano VIII. promulgata & confirmata.

Divus Episcopus, servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Ex omnibus afflictionibus, quas in hoc loco à Domino constituti tam luctuoso tempore sustinemus, ille animus nostrum præcipuè excruciat dolor, quòd Religio Christiana, tantis jam pridem turbinibus agitata, novis quotidie propositis opinionibus confictetur, Christianique populus antiqui hostis suggestionibus dissecutus, in alios atque alios passim errores & promiscuè deferatur. Quantum verò ad nos attinet, totis viribus conamur, ut illæ, simul atque prosiliunt, penitus opprimantur. Magno enim mœrore afficimur, quòd plerique, spectata alioqui probitate & doctrinâ, in varias sententias, offensionis & periculi plenas, tum verbo, tum scriptis prorumpunt; deque eis, etiam in scholis, invicem controversantur, eujusmodi sunt sequentes.

1. Nec Angeli, nec primi hominis adhuc integri merita, rectè vocantur gratiæ.

2. Sicut opus malum ex natura sua est mortis æternæ meritorium; sic bonum opus ex natura sua est vitæ æternæ meritorium.

3. Et bonis Angelis, & primo homini, si in statu illo perseverasset usque ad ultimum vitæ, felicitas esset merces, & non gratia.

4. Vita æterna homini integro, & Angelo promissa fuit intuitu bonorum operum, & bona opera ex lege naturæ ad illam consequendam per se sufficientia.

5. In promissione facta Angelo, & primo homini, continetur naturalis justitiæ constitu-

tiò, quâ pro bonis operibus, sine alio respectu, vita æterna iustis promittitur.

6. Naturali lege constitutum fuit homini, ut si in obedientia perseveraret, ad eam vitam pertransiret, in qua mori non posset.

7. Primi hominis integri merita fuerunt primæ creationis munera, sed juxta modum loquendi Scripturæ sacræ non rectè vocantur gratia; quo fit ut tantum merita, non etiam gratia debeant nuncupari.

8. In redemptis per gratiam Christi, nullum inveniri potest bonum meritum, quòd non sit gratis indigno collatum.

9. Dona concessa homini integro, & Angelo, forsitan non improbandâ ratione, possunt dici gratia; sed quia, secundum usum sacræ Scripturæ nomine gratiæ ea tantum munera intelliguntur, quæ per Jesum Christum malè merentibus & indignis conferuntur, ideò neque merita, neque merces, quæ illis redduntur, gratia dici debet.

10. Solutio pœnæ temporalis, quæ peccato dimisso sæpè remanet, & corporis resurrectio, propriè non nisi meritis Christi adscribenda est.

11. Quòd piè & justè in hac vita mortali usque in finem conversati, vitam consequimur æternam, id non propriè gratiæ Dei, sed ordinationi naturali, statim initio creationis constitutæ justo Dei judicio deputandum est; neque in hac retributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantum ad primam institutionem generis humani, in qua lege naturali